

ТРАМПЛІН
ДО
 РІВНОСТІ

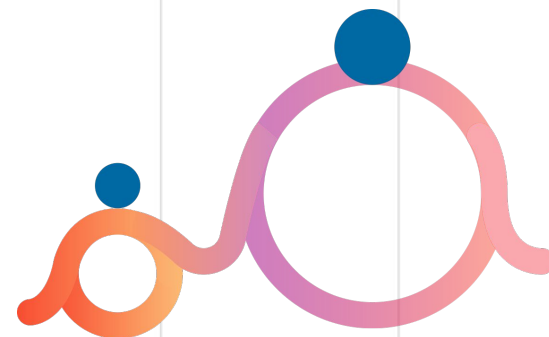

РОЛЬ ЧОЛОВІКІВ У БАТЬКІВСТВІ у час повномасштабної війни

Підготовлено для UNFPA, Фонду ООН у галузі народонаселення

Авторки:
Інна Волосевич,
Ольга Максименко

Травень, 2023

Методологія

МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ

У 2020: Особисті інтерв'ю вдома у респондента, листопад 2020

СПІВСТАВНІСТЬ ДАНИХ ДО І ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО

2022: Ми вважаємо, що можна порівнювати ці дані на рівні тенденцій. Водночас опитування не цілком співставні, по-перше, тому що вони проводились різними методами, по-друге, через те, що телефонне опитування не враховує думку українців, що виїхали за кордон і думку мешканців окупованих в 2022 територій без українського мобільного зв'язку. Телефонне опитування краще охоплює активних людей, яких важко «зловити» вдома. Водночас ми не знайшли доказів впливу методу на збільшення часу, який батьки проводять разом з дітьми. Ці позитивні зміни найчастіше пояснюються втратою роботи, зміцненням емоційних зв'язків, погіршенням стану дітей, переходом на дистанційне навчання внаслідок війни

МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ

У 2023: Телефонні інтерв'ю з використанням комп'ютера (CATI), на основі випадкової вибірки мобільних телефонних номерів, травень 2023

ГЕОГРАФІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ:

Україна, за винятком АР Крим, м. Севастополь та ОРДЛО. В 2023 опитування також не охоплює українців, що виїхали за кордон, а також території, окуповані в 2022, де немає українського мобільного зв'язку

ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ:

Населення України старші ніж 16 років

ОБСЯГ ВИБІРКИ:

1000 респондентів.
Максимальна теоретична похибка не перевищує 3,1%.

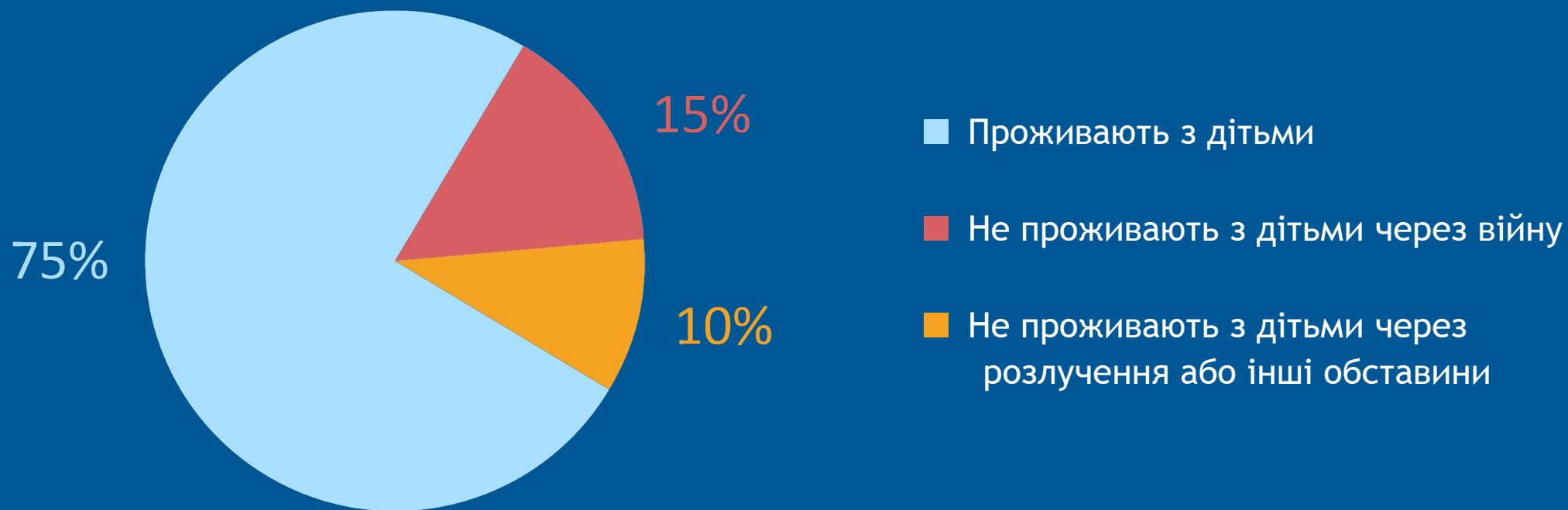

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

75% татів проживають з дітьми до 18 років, 15% не проживають з дітьми через війну, 10% не проживають з дітьми через розлучення або інші обставини

(тати неповнолітніх дітей, n=131)

61% татів, що проживають окремо, спілкуються з дітьми щонайменше кілька разів на тиждень

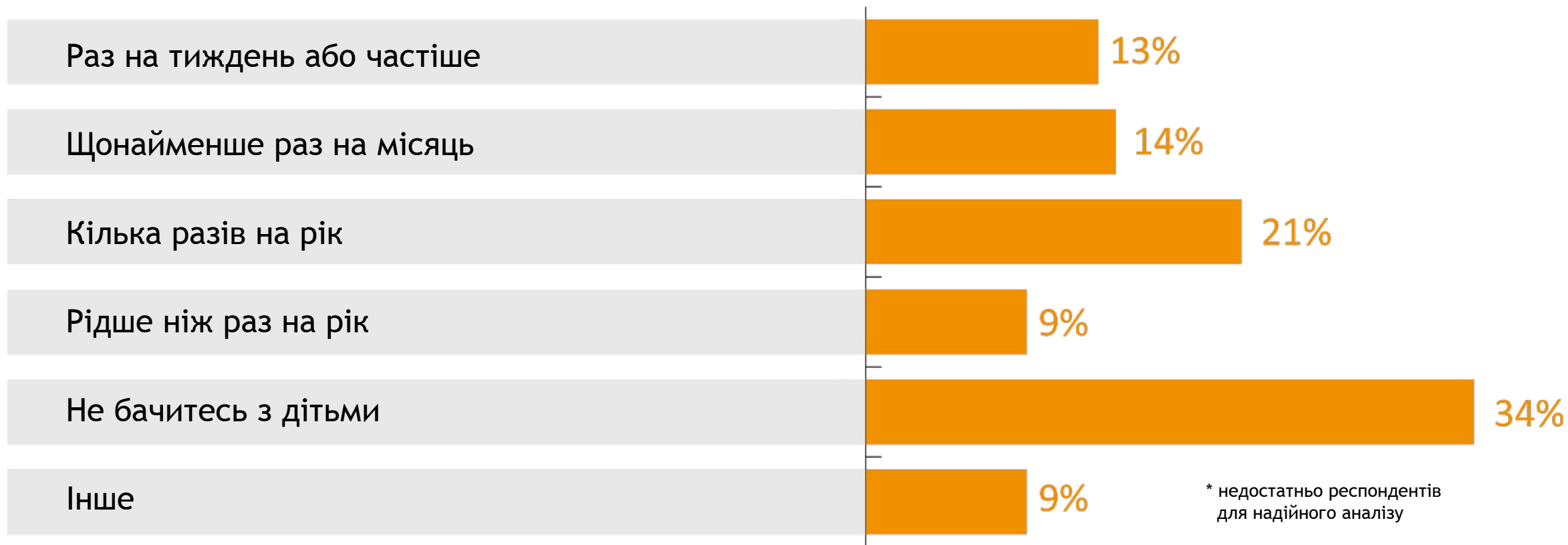
➤ Як часто ви спілкуєтесь з дитиною/дітьми (в тому числі телефоном або онлайн)?
(тати неповнолітніх дітей, n=33*)

* недостатньо респондентів
для надійного аналізу

27% татів, що проживають окремо, відвідують дітей щонайменше раз на місяць

➤ Як часто відвідуєте дитину/дітей або вона/вони відвідують вас?
(тати неповнолітніх дітей, n= 33*)

* недостатньо респондентів для надійного аналізу

Батько переважно доглядав за дітьми до 3 років лише в 1% сімей, а мати — в 69%. У 2% сімей батько не працював, але все одно дітей доглядала мати. Разом з тим 20% (16% матерів та 25% татів) зазначають рівномірний розподіл обов'язків

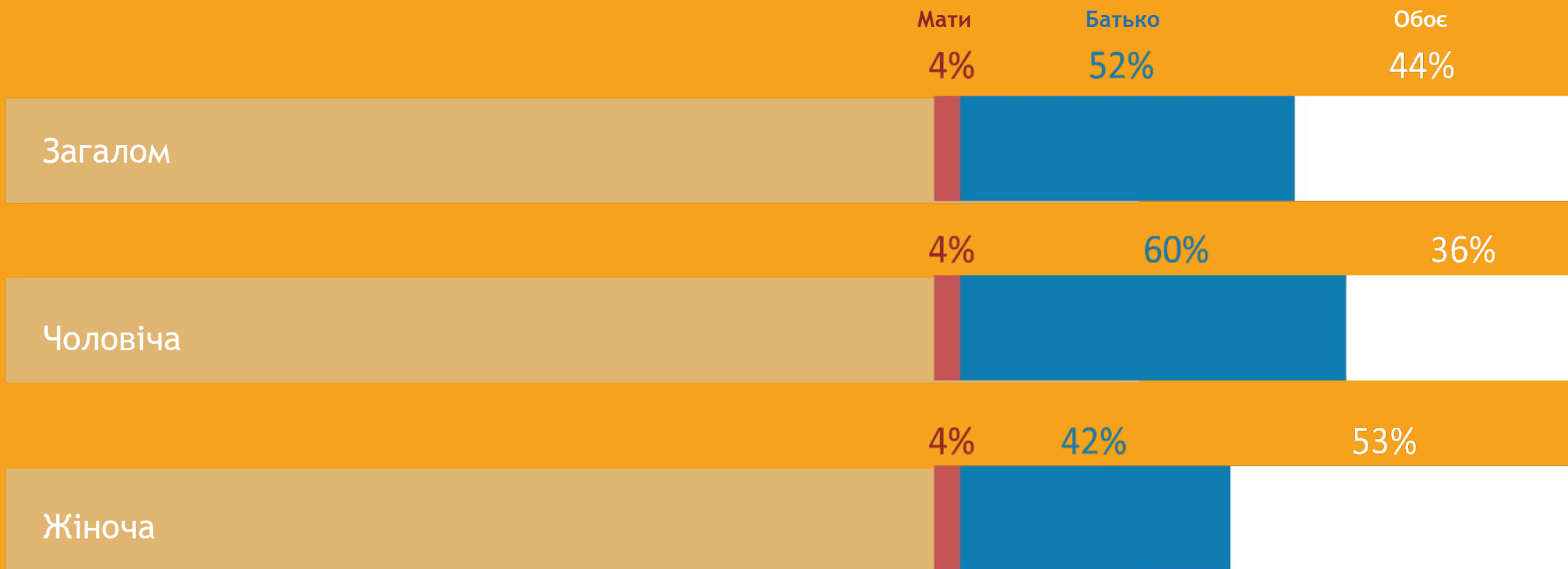
➤ *Хто з батьків переважно доглядав (або зараз доглядає, якщо є діти до 3-х років) за дитиною/дітьми до 3-х років?*
(серед тих, хто має дітей до 18 років, 2023 n=295; 2020 n=131)

□ — статистично значущі зміни порівняно до попередньої хвили

В половині сімей з рівномірним розподілом обов'язків з догляду за дітьми працював тільки батько

➤ ➤ Під час догляду за дитиною до 3-х років хто з батьків працював?
(серед респондентів, які рівномірно розподіляли догляд за дитиною, n=60)

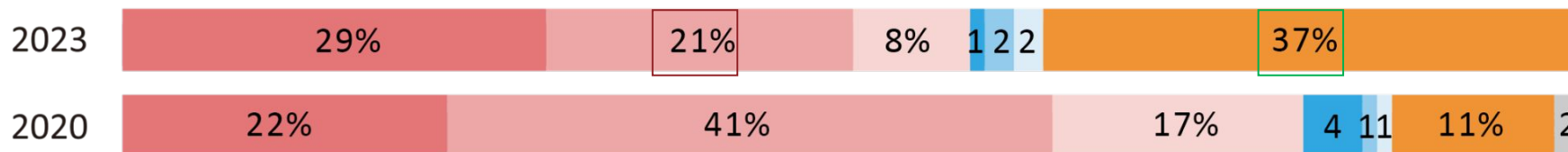
У порівнянні з 2020 роком суттєво збільшилась участь татів в догляді за дитиною до 3 років: готуванні, купанні, зміні підгузок

➤ Хто у вашій сім'ї ... (Загалом)

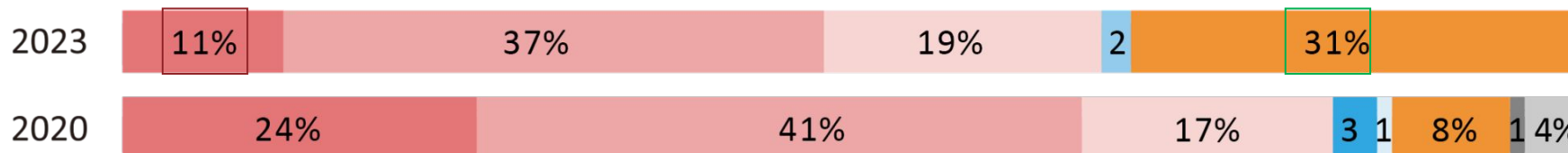
Готує прикорм / їжу для дитини/дітей віком до трьох років

Купає дитину/дітей віком до трьох років

Міняє підгузник дитині/ дітям до трьох років

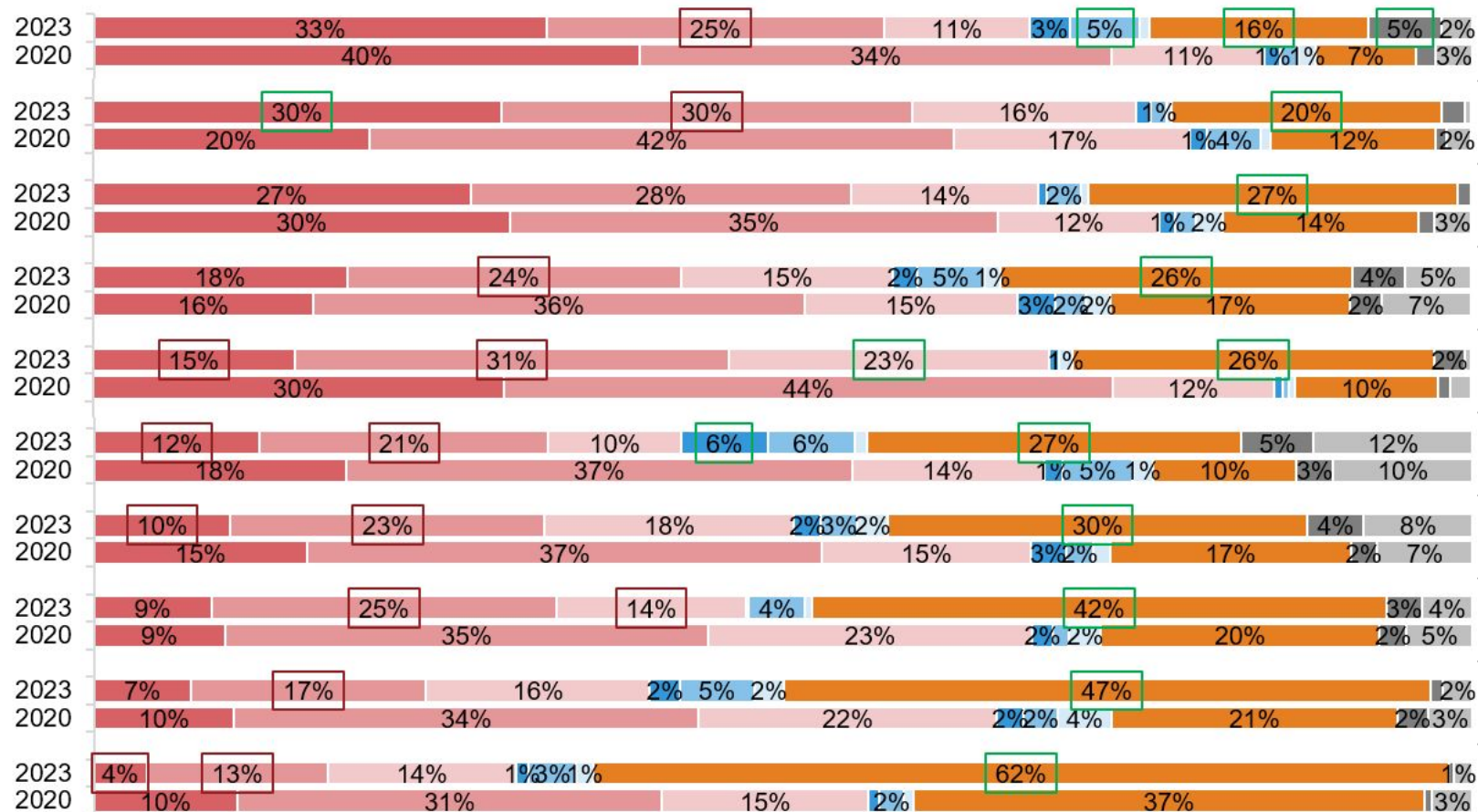

- Виключно мама дитини
- Переважає мама дитини, але батько теж це зробить
- Частіше мама дитини, але по можливості й батько, наприклад, у вихідні
- Виключно батько дитини
- Переважає батько дитини, але мама теж це зробить
- Частіше батько дитини, але по можливості й мама, наприклад, у вихідні
- Батько і мама однаково часто
- Інші члени сім'ї (включно з самими іншими дітьми)
- Відмова відповідати/Важко сказати

□ — статистично значущі зміни порівняно до попередньої хвили

Також у порівнянні з 2020 роком суттєво збільшилась участь татів в догляді за дітьми всіх вікових категорій: в щоденному догляді, в тому числі за хворими дітьми, купівлі товарів для дітей, доставці в садочок і школу, навчанні, гулянні, спілкуванні тощо

➤ Хто у вашій сім'ї ... (Загалом) — статистично значущі зміни порівняно до попередньої хвили

Лишається з дитиною вдома, коли вона хворіє

Купує товари для дітей

Водить дітей до лікаря, стежить за здоров'ям і гігієною

Допомагає дітям навчатися

Займається щоденним доглядом за дітьми

Водить дітей в садочок або школу

Гуляє з дітьми або водить їх в різні заклади

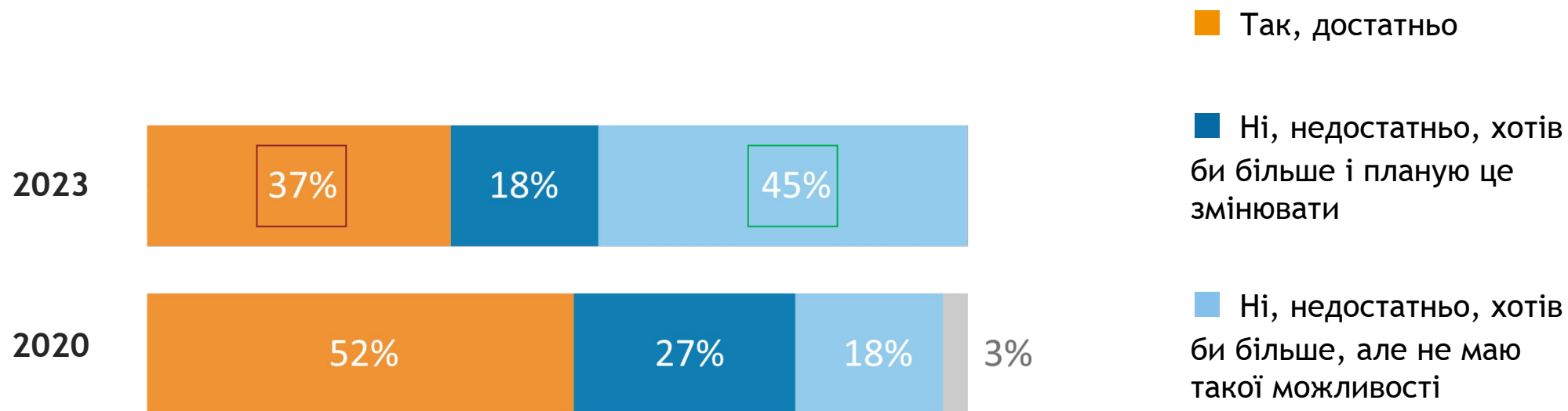
Спілкується з дітьми, в тому числі читає їм книжки, обговорює різні теми

Грається з дітьми або займається різними хобі

Виявляє турботу про дитину

■ — Виключно мама дитини ■ — Переважно мама дитини, але батько теж це зробить ■ — Частіше мама дитини, але по можливості й батько, наприклад, у вихідні
■ — Виключно батько дитини ■ — Переважно батько дитини, але мама теж це зробить ■ — Частіше батько дитини, але по можливості й мама, наприклад, у вихідні
■ — Батько і мама однаково часто ■ — Інші члени сім'ї (включно з самими іншими дітьми) ■ — Відмова відповідати/Важко сказати

Попри те, що час, який тати приділяють дітям, збільшився, їх задоволеність цим часом зменшилась: 63% вважають, що недостатньо часу приділяють дітям проти 45% у 2020

□ □ — статистично значущі зміни порівняно до попередньої хвили

Пояснюючи недостатній час, приділений дитині, більшість чоловіків нарікають на надмірну зайнятість і лише 2% при цьому висловлюють гендерні стереотипи щодо того, що це обов'язок жінки, проти 18% у 2020

➤ *Що, на вашу думку, не дає вам можливості проводити більше часу із вашою дитиною?*

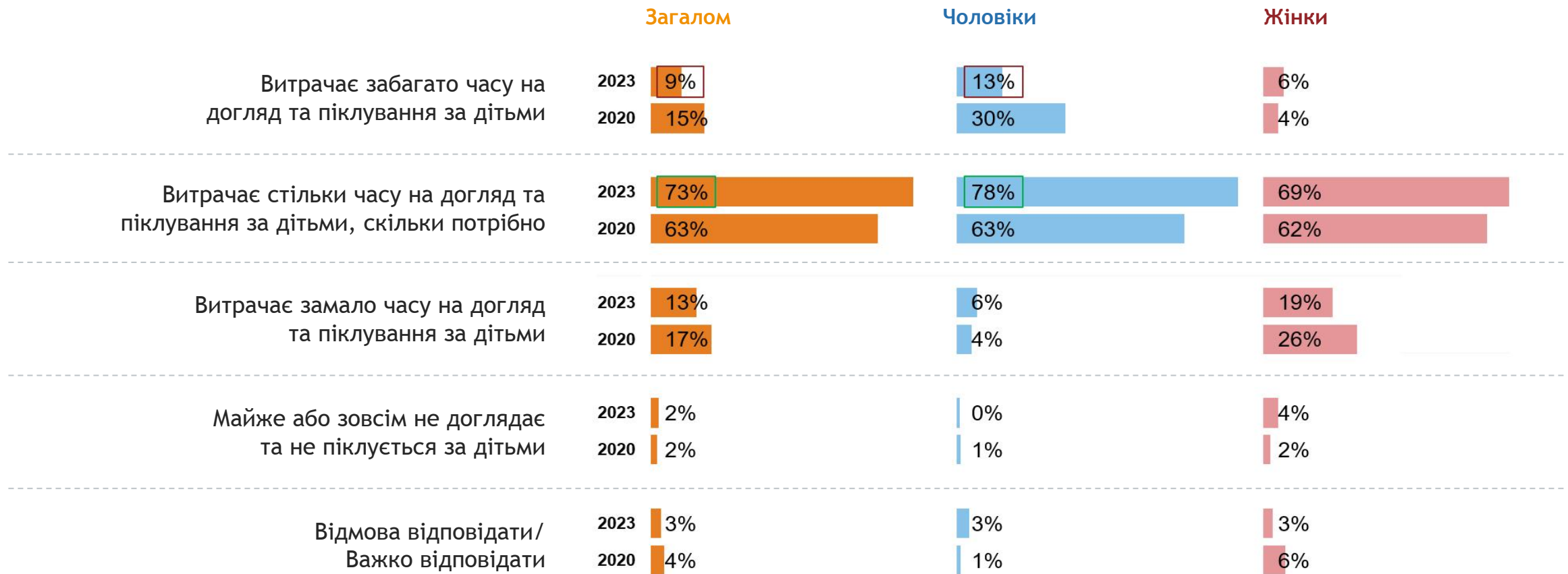
(тати неповнолітніх дітей, які проводять недостатньо часу з власною дитиною за самооцінкою, 2023 n=70; 2020 n=51)

■ — статистично значущі зміни порівняно до попередньої хвили

23% матерів вважають, що батько приділяє дітям замало часу (проти 28% у 2020). Серед батьків аналогічний показник відносно матерів становить 6%

➤ *Ваш партнер/партнерка...* (серед тих, хто має дітей і живе з партнером/кою, n 2023=217; n 2021=261)

□ — статистично значущі зміни порівняно до попередньої хвили

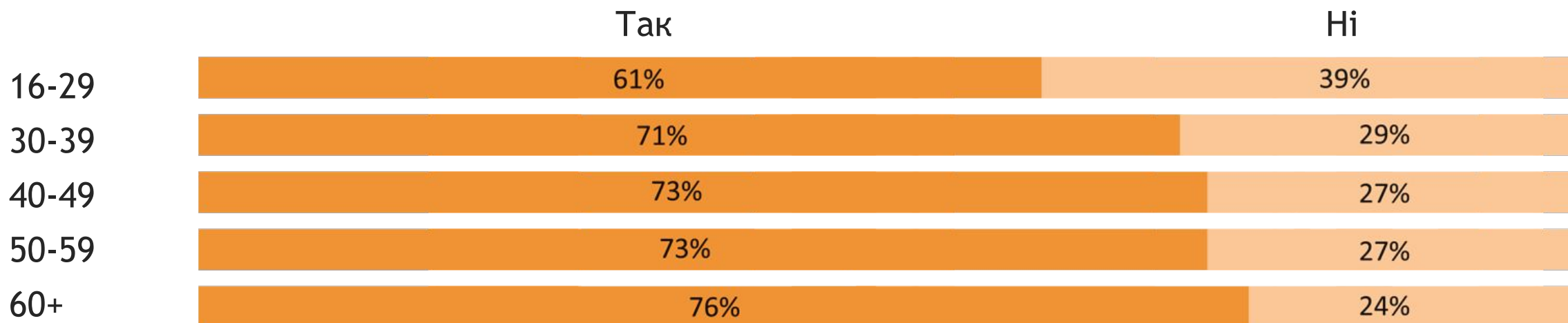
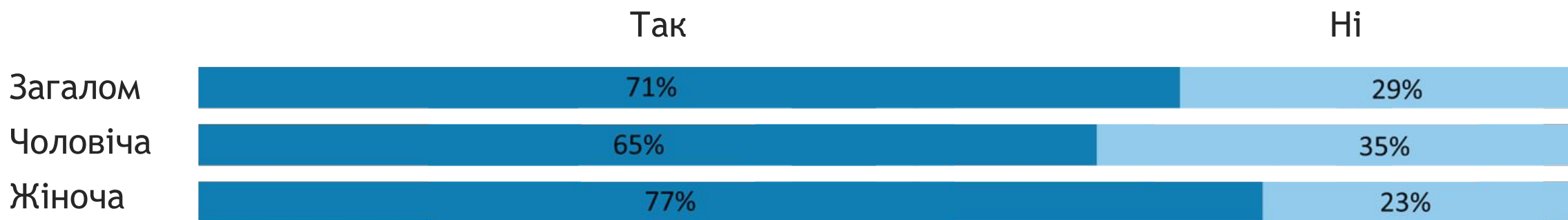
Більшість матерів пояснюють недостатню увагу до дітей з боку батька високою зайнятістю, 14% сказали що це тому, що «дівчатками має займатись мама», що втричі більше, ніж в 2020

➤ Ви сказали, що партнер витрачає замало часу на догляд та піклування за дітьми. Як ви думаєте, чому? (серед жінок, які вважають, що партнер витрачає замало часу на догляд та піклування за дітьми, 2023 n=27*; 2020 n=43*)

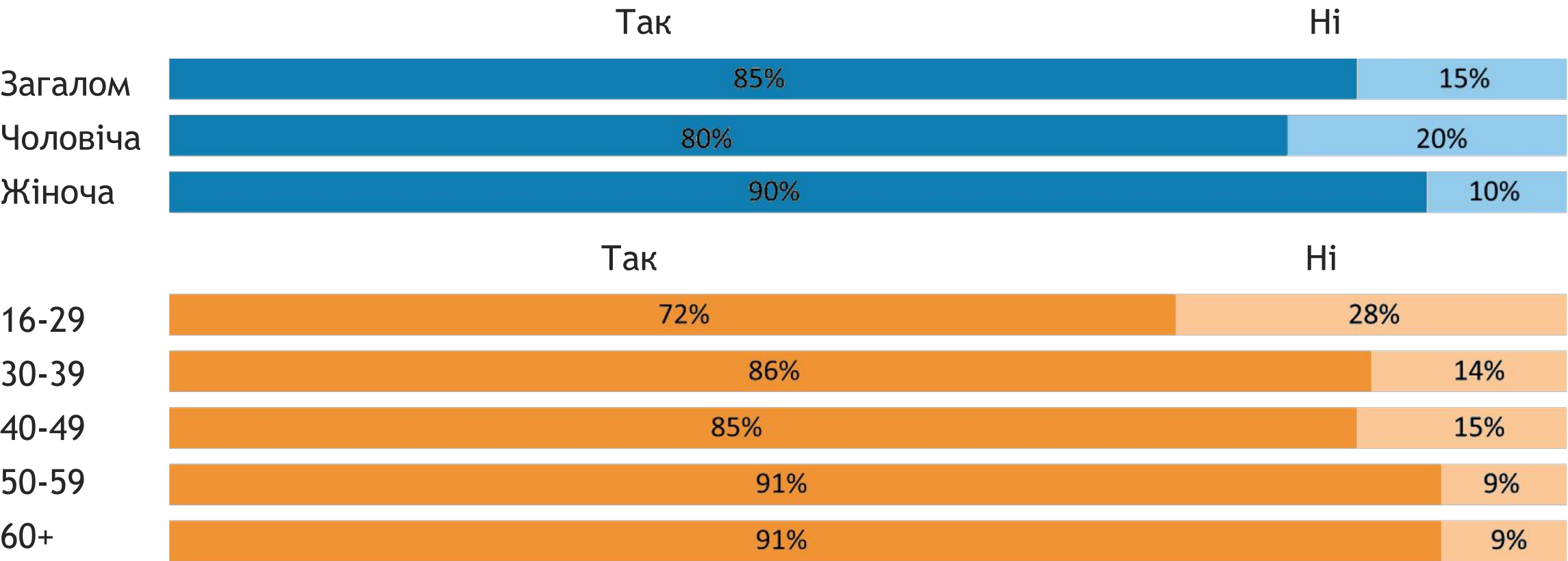
77% жінок і 65% чоловіків знають, що батько має право взяти оплачувану відпустку при народженні дитини

➤ Чи знаєте ви про те, що батько дитини має право взяти оплачувану відпустку до 14 днів при народженні дитини?

90% жінок і 80% чоловіків знають, що батько має право взяти відпустку по догляду за дітьми до 3 років

➤ Чи знаєте ви про те, що батько дитини має право взяти відпустку по догляду за дітьми до 3-х років замість матері дитини?

Бажання взяти таку відпустку суттєво збільшилось з 2020 року

➤ Чи хотіли б ви, щоб батько дитини взяв відпустку по догляду за дитиною до 3-х років замість вас хоча б на якийсь час від 1 місяця?

Жінки

- Так
- Скоріше так
- Скоріше ні
- Ні
- Відмова відповідати/Важко сказати

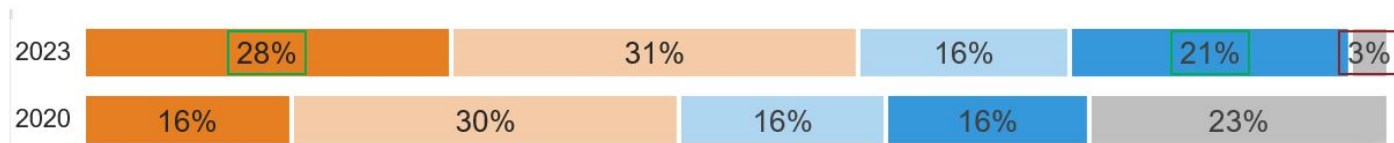
➤ Чи хотіли б ви взяти відпустку по догляду за дитиною до 3 років замість матері вашої дитини хоча б на якийсь час від 1 місяця?

Чоловіки

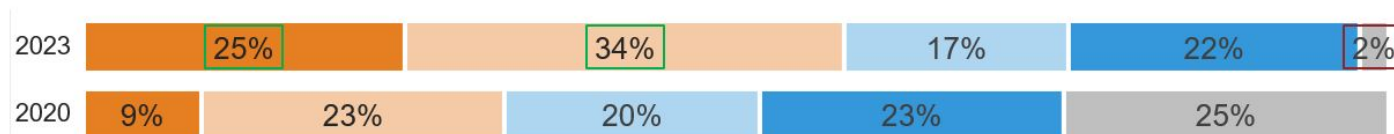
➤ Уявіть, що якщо ви вийдете на роботу невдовзі після народження дитини, то зароблятимете значно більше, ніж батько дитини. Чи хотіли б ви, щоб батько вашої дитини взяв декретну відпустку замість вас в такому разі?

Жінки

➤ Уявіть, що якщо мати дитини вийде на роботу невдовзі після народження дитини, і зароблятимете значно більше, ніж ви. Чи взяли б ви декретну відпустку замість матері дитини в такому разі?

Чоловіки

— статистично значущі зміни порівняно до попередньої хвили

Більшість чоловіків, що не розглядають можливість взяти декретну відпустку навіть за умови економічної вигоди, пояснюють це гендерними стереотипами

➤ Чому ви не розглядаєте можливості взяти декретну відпустку навіть якщо це буде економічно вигідно для вашої сім'ї? (серед чоловіків, які не розглядають можливості взяти декретну відпустку навіть якщо це буде економічно вигідно для сім'ї, 2023 n=129; 2020 n=296)

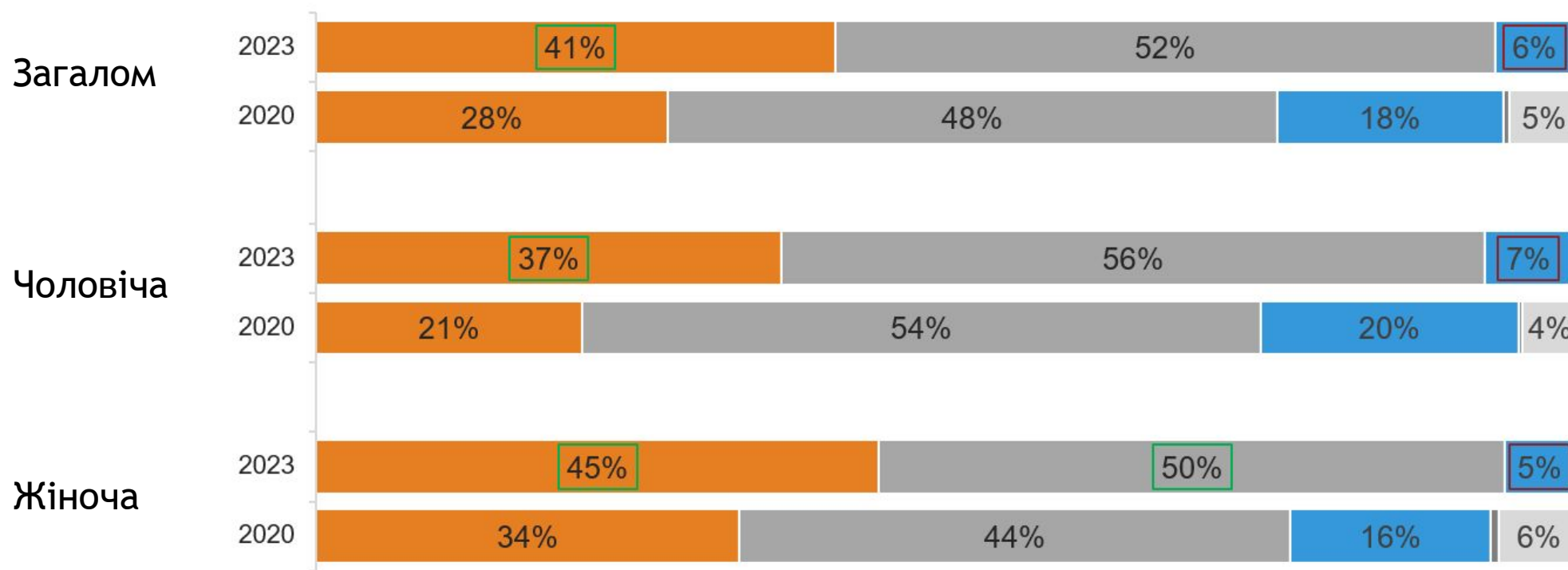
□ — статистично значущі зміни порівняно до попередньої хвили

Тільки 6% населення негативно ставляться до чоловіків, які беруть відпустку по догляду за дітьми, у 2020 році таких було 18%

➤ Як ви ставитесь до чоловіків, які беруть відпустку по догляду за дітьми до 3 років в той час, як мати дитини виходить на роботу?

■ Позитивно, якщо так найкраще для всіх ■ Нейтрально, це особиста справа подружжя

■ Негативно, тому щ

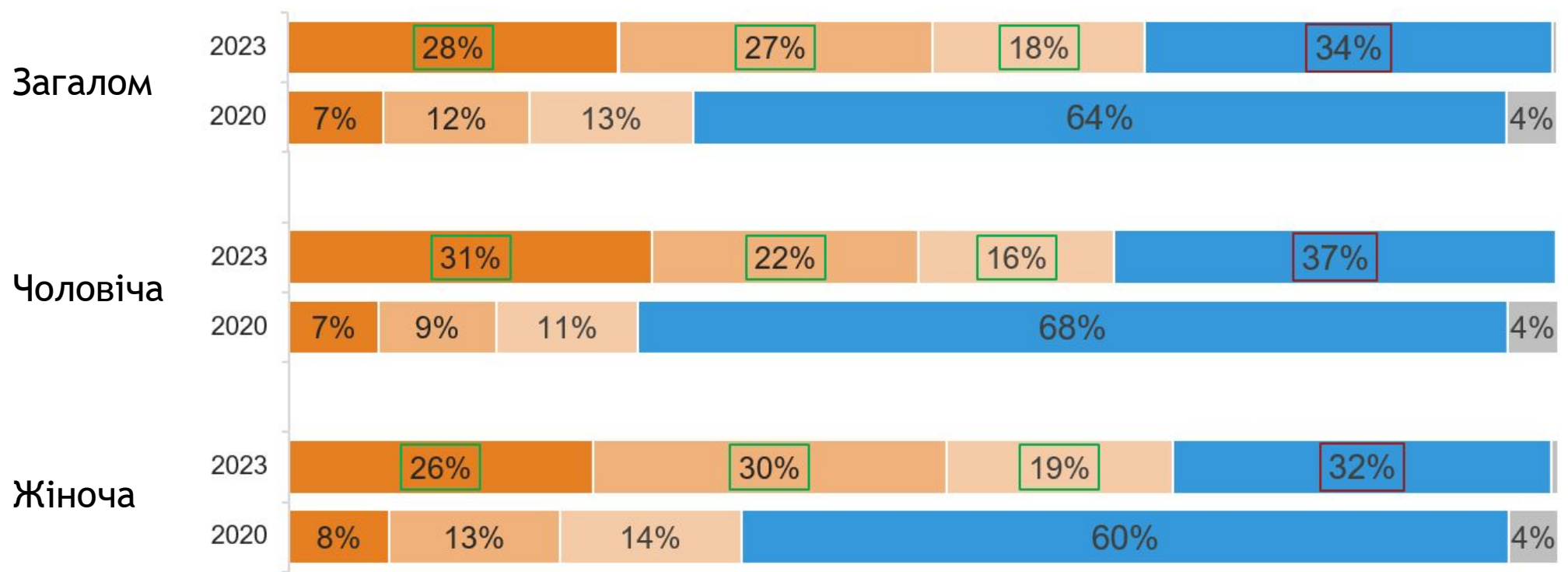

— статистично значущі зміни порівняно до попередньої хвилі

Знання про таких чоловіків вдвічі зросло з 2020 року

➤ Чи ви знаєте або чули про такі сім'ї, де чоловік брав відпустку по догляду за дитиною?

- Так, знаю особисто ■ Так, знаю, але з розповідей знайомих, друзів, родичів
■ Так, знаю з історій у мас медіа ■ Ні, не знаю таких випадків ■ Відмова відповідати/Важко сказати

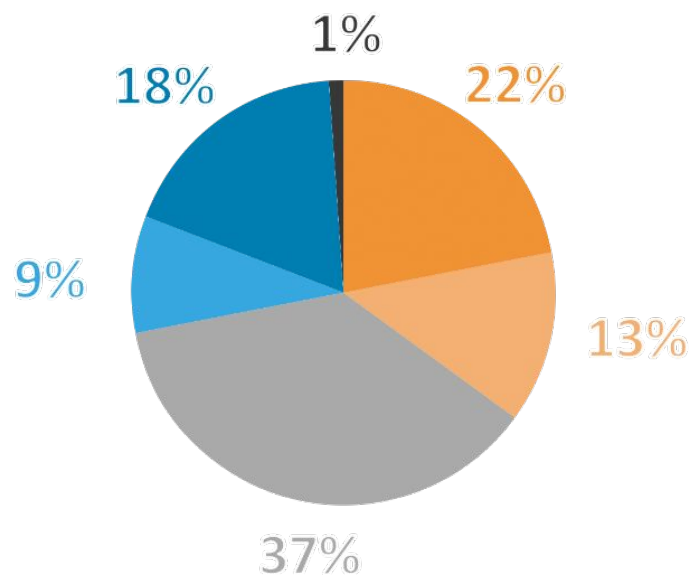

□ □ — статистично значущі зміни порівняно до попередньої хвили

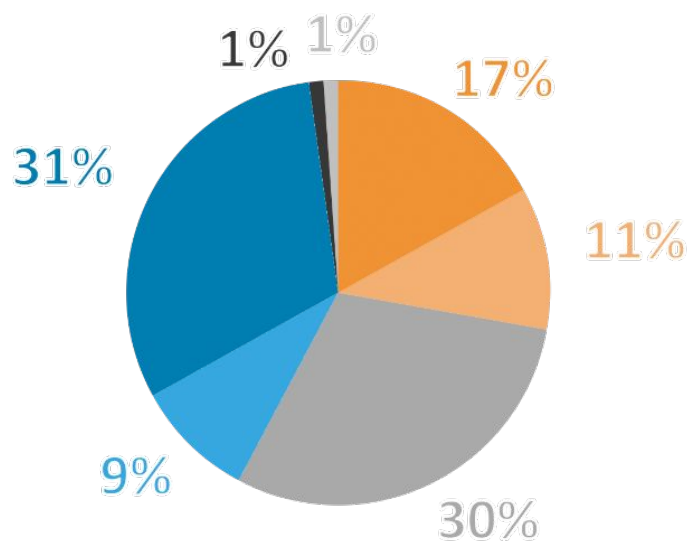
Відносна більшість (35% проти 27%) батьків сказали, що проводять з дитиною більше часу внаслідок війни. Втім, серед чоловіків відносна більшість сказали, що почали проводити з дитиною менше часу

➤ Як повномасштабна війна вплинула на час, який ви проводите з дитиною/дітьми?

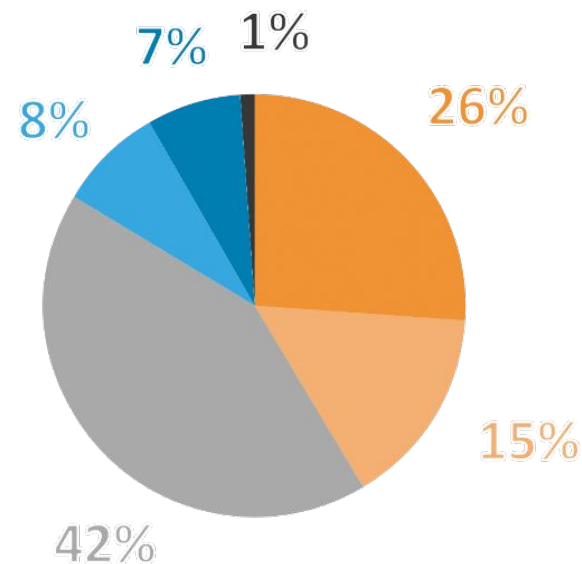
- Час з дитиною/дітьми суттєво збільшився ■ Час з дитиною/дітьми збільшився ■ Час з дитиною/дітьми не змінився у порівнянні з 2021 р.
■ Час з дитиною/дітьми зменшився ■ Час з дитиною/дітьми суттєво зменшився ■ Інше ■ Відмова відповісти/Важко сказати

Загалом

Чоловіки

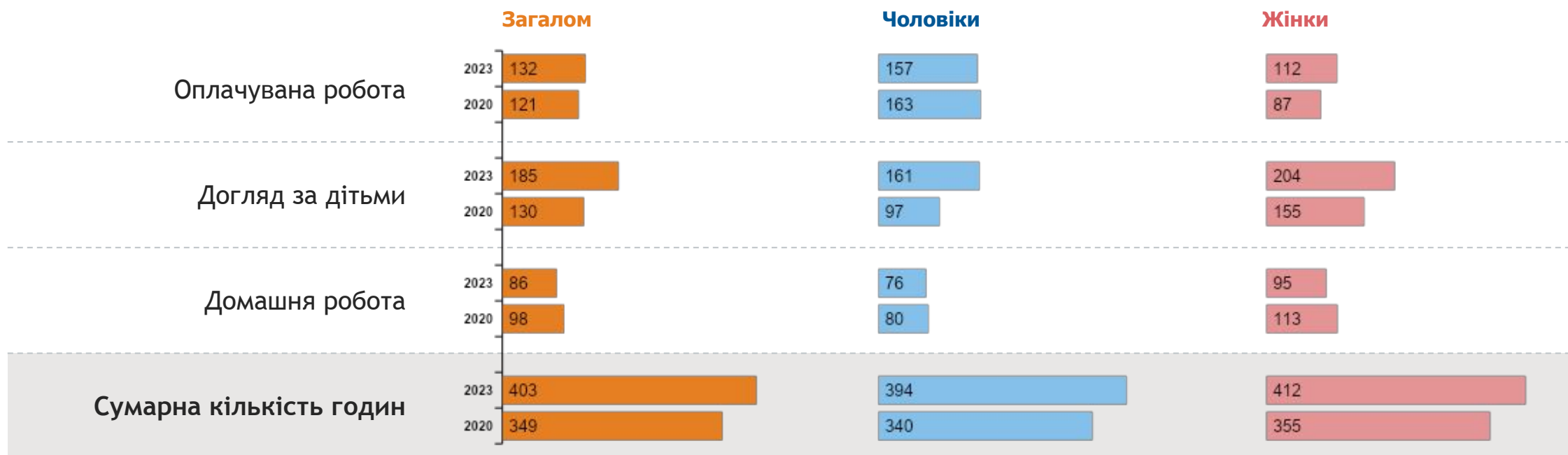

Жінки

Загальна суб'єктивна оцінка збільшення часу з дітьми підтверджується об'єктивними даними підрахунку годин: батьки стали проводити з дітьми на 42% більше часу. Втім, чоловіки стали на 67% більше часу проводити з дітьми, але суб'єктивно вважають, що стали проводити менше часу ймовірно через більшу потребу в цьому часі

- Скільки годин на тиждень ви зазвичай витрачаєте на оплачувану роботу?
- Скільки годин на день в будні і вихідні ви зазвичай витрачаєте на піклування та догляд за дітьми?
- Скільки годин на день в будні і вихідні ви зазвичай витрачаєте на домашню роботу?

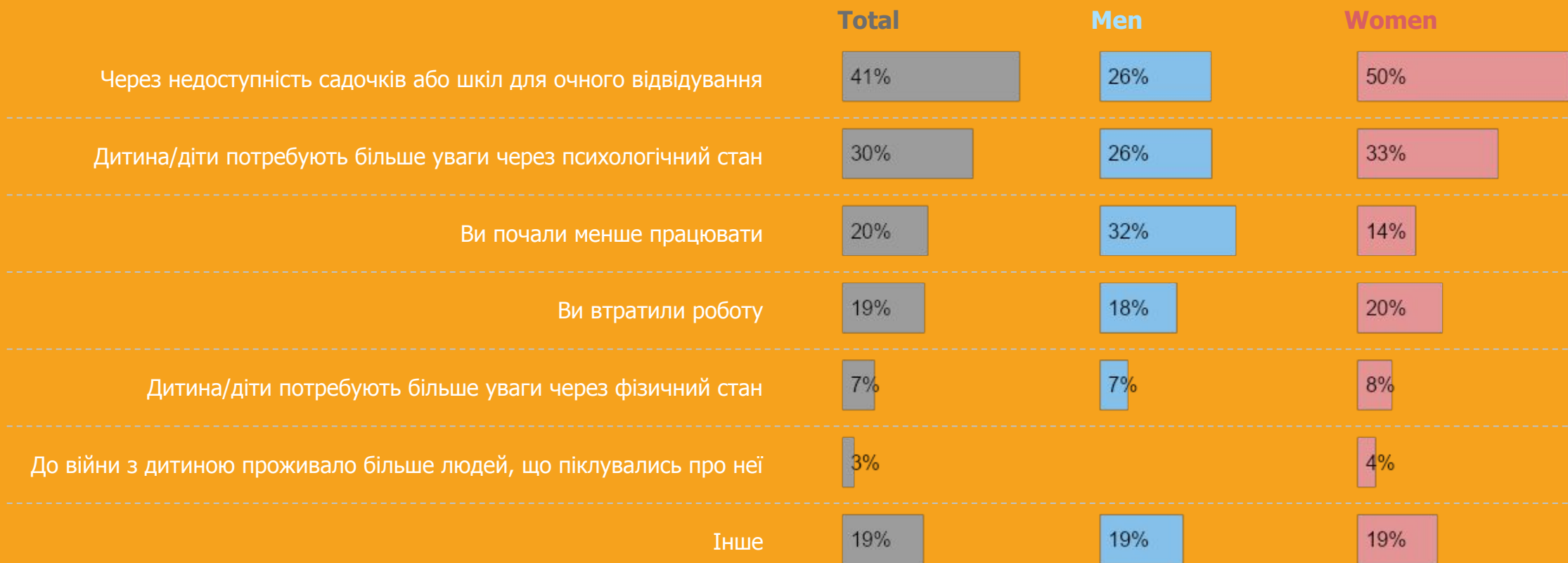
ЯК І В 2020 ТИЖНЕВА/ДЕННА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ПЕРЕРАХОВУВАЛАСЬ НА МІСЯЦЬ З РОЗРАХУНКУ 21 РОБОЧИЙ ДЕНЬ ТА 9 ВИХІДНИХ (серед тих, хто має дітей і живе з партнером/кою, n 2023=217; n 2020=262)

Відносна більшість батьків, у яких час з дітьми збільшився внаслідок війни, пояснюють це недоступністю садочків і шкіл для очного відвідування, втратою або частковою втратою роботи, поганим психологічним станом дітей

➤ Чому час, що проводиться з дитиною/дітьми збільшився?

(серед респондентів, які почали більше часу проводити з дітьми, після початку повномасштабної війни, n=295)

Відносна більшість батьків, у яких час з дітьми зменшився внаслідок війни, пояснюють це перевантаженістю на роботі - жінки цей фактор називали вдвічі більше, ніж чоловіки

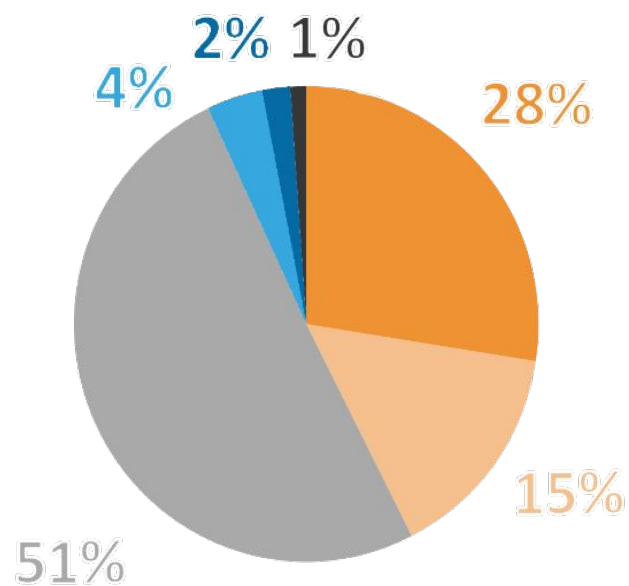
➤ Чому час, що проводиться з дитиною/дітьми зменшився?
(серед респондентів, які почали менше часу проводити з дітьми, після початку повномасштабної війни n=78)

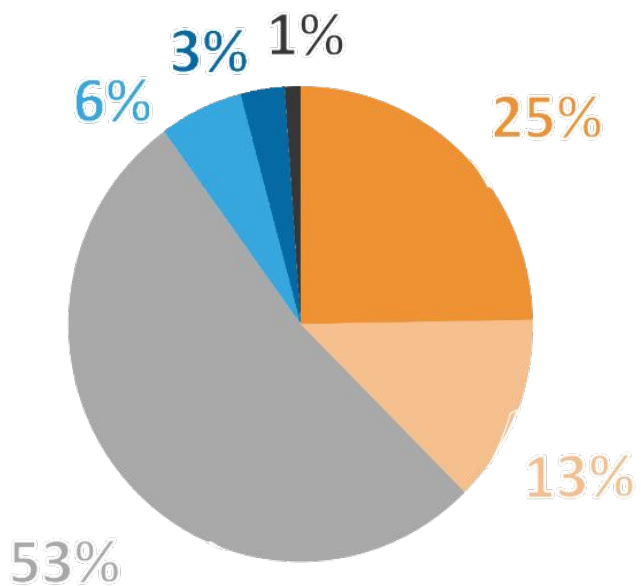
Відносна більшість (43% проти 6%) батьків сказали, що стали ближчими з дітьми внаслідок війни. Жінки про це говорили частіше, ніж чоловіки

➤ Як повномасштабна війна вплинула на час, який ви проводите з дитиною/дітьми? (n=295)

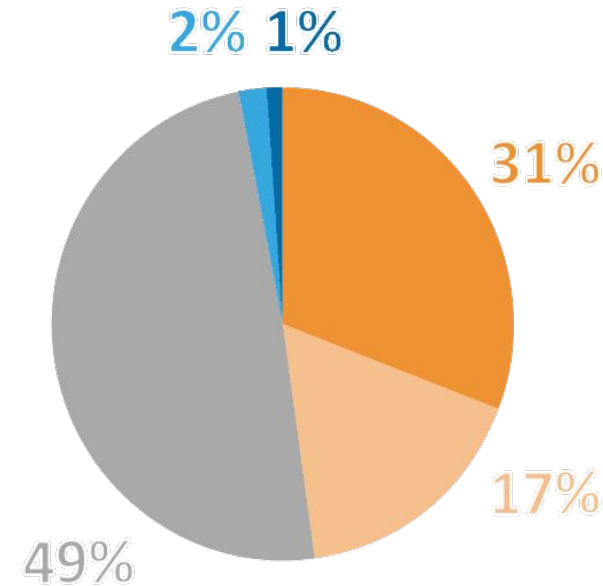
■ Ви стали суттєво ближчими ■ Ви стали дещо ближчими ■ Емоційний контакт з дитиною/дітьми не змінився у порівнянні з 2021 роком
■ Ви дещо віддалилися ■ Ви суттєво віддалилися ■ Відмова відповідати/Важко сказати

Загалом

Чоловіки

Жінки

Відносна більшість батьків, які стали ближчими з дітьми внаслідок війни, пояснюють це тим, що випробування зміцнили емоційні зв'язки. Ті, хто віддалилися (їх недостатньо для надійного аналізу) найчастіше пояснюють це розлукою, окремим проживанням

➤ Чому ви стали ближчими? (серед респондентів, які стали ближчими з дітьми після початку повномасштабної війни, n=127)

ТРАМПЛІН
ДО
 РІВНОСТІ

Опитування проведено дослідницькою компанією Info Sapiens на замовлення UNFPA Україна в рамках проєкту «Трамплін до рівності: Проєкт зі зміни соціальних норм та викорінення гендерних стереотипів задля сталого розвитку та добробуту жінок та чоловіків в Україні», що реалізується за фінансової підтримки Швеції. Висновки належать авторам і можуть не відповідати офіційній позиції Швеції чи UNFPA.

